

ספר יונה

פרק ג' (א) ויהי דבר ה' אל יונה שנית לאמר: (ב) קום לך אל נינוה העיר הגדולה וקרא אליה את הקריאה אשר אנכי דבר אליך: (ג) ויקם יונה וילך אל נינוה כדבר ה' ונינוה הייתה עיר גדולה לאלקים מהלך שלשת ימים: (ד) ויחל יונה לבוא בעיר מהלך יום אחד ויקרא ויאמר עוד ארבעים יום ונינוה נהפכת: (ה) ויאמינו אנשי נינוה באלקים ויקראו צום וילבשו שקים מגדולם ועד קטנם: (ו) ויגע הדבר אל מלך נינוה ויקם מכסאו ויעבר אדירתו מעליו ויכס שק וישב על האפר: (ז) ויזעק ויאמר בנינוה מטעם המלך וגדליו לאמר האדם והבהמה הבקר והצאן אל יטעמו מאומה אל ירעו ומים אל ישתו: (ח) ויתכסו שקים האדם והבהמה ויקראו אל אלקים בחזקה וישבו איש מדרכו הרעה ומן החמס אשר בכפיהם: (ט) מי יודע ישוב ונחם האלקים ושב מחרון אפו ולא נאבד: (י) וירא האלקים את מעשיהם פי שבו מדרכם הרעה וינחם האלקים על הרעה אשר דבר לעשות להם ולא עשה: פרק ד' (א) וירע אל יונה רעה גדולה ויחר לו: (ב) ויתפלל אל ה' ויאמר אנה ה' הלוא זה דברי עד היותי על אדמתתי על כן קדמתתי לברח תרשישה כי ידעתי כי אתה אל חנון ורחום אך אפים ורב חסד ונחם על הרעה: (ג) ועתה ה' קח נא את נפשי ממני כי טוב מותי מחי: (ד) ויאמר ה' ההיטב חכה לך: (ה) ויצא יונה מן העיר וישב מקדם לעיר ויעש לו שם סכה וישב תחתיה בצל עד אשר יראה מה יהיה בעיר: (ו) וימן ה' אלקים ויעל מעל ליונה להיות צל על ראשו להציל לו מרעתו וישמח יונה על הקיקיון שמחה גדולה: (ז) וימן האלקים תולעת בעלות השחר למחרת ופת את הקיקיון וייבש: (ח) ויהי כזרח השמש וימן אלקים רוח קדים חרישית ופת השמש על ראש יונה ויתעלף וישאל את נפשו למות ויאמר טוב מותי מחי: (ט) ויאמר אלקים אל יונה ההיטב חכה לך על הקיקיון ויאמר היטב חכה לי עד מות: (י) ויאמר ה' אתה חסד על הקיקיון אשר לא עמלת בו ולא גדלתו שבו לילה היה ובו לילה אבד: (יא) ואני לא אחוס על נינוה העיר הגדולה אשר יש בה הרבה משתים עשרה רבו אדם אשר לא ידע בין ימינו לשמאלו ובהמה רבה:

משנה מסכת תענית ב, א

סדר תעניות כיצד מוציאין את התיבה לרחובה של עיר ונותנין אפר מקלה על גבי התיבה ובראש הנשיא ובראש אב בית דין וכל אחד ואחד נותן בראשו הזקן שבהן אומר לפניו דברי כבושין אחינו לא נאמר באנשי נינוה (יונה ג') וירא אלקים את שקם ואת תעניתם אלא וירא אלקים את מעשיהם כי שבו מדרכם הרעה ובקבלה הוא אומר (יואל ב') וקרעו לבבכם ואל בגדיכם:

מסכת תענית דף טז ע"א

הזקן שבהן אומר לפניו דברי כבושין. תנו רבנן: אם יש זקן - אומר זקן, ואם לאו - אומר חכם, ואם לאו - אומר אדם של צורה. - אטו זקן דקאמרי אף על גב דלאו חכם הוא? - אמר אבוי: הכי קאמר: אם יש זקן והוא חכם - אומר זקן והוא חכם, ואם לאו - אומר חכם, ואם לאו - אומר אדם של צורה: אחינו, לא שק ותענית גורמים אלא תשובה ומעשים טובים גורמים. שכן מצינו באנשי נינוה שלא נאמר בהם וירא האלקים את שקם ואת תעניתם, אלא (יונה ג') וירא

האלקים את מעשיהם כי שבו מדרכם הרעה ויתכסו שקים האדם והבהמה, מאי הוּו עבדי? - אסרא הבהמות לחוד ואת הוולדות לחוד, אמרו לפניו: רבונו של עולם! אם אין אתה מרחם עלינו - אין אנו מרחמים על אלו, (יונה ג') ויקראו אל אלקים בחזקה, מאי אמור? אמרו לפניו: רבונו של עולם! עלוב ושאינו עלוב, צדיק ורשע - מי נדחה מפני מי? (יונה ג') וישבו איש מדרכו הרעה ומן החמס אשר בכפיהם. מאי ומן החמס אשר בכפיהם? אמר שמואל: אפילו גזל מריש ובנאו בבירה - מקעקע כל הבירה כולה ומחזיר מריש לבעליו. אמר רב אדא בר אהבה: אדם שיש בידו עבירה, ומתודה ואינו חוזר בה למה הוא דומה - לאדם שתופס שרץ בידו, שאפילו טובל בכל מימות שבעולם - לא עלתה לו טבילה. זרקו מידו, כיון שטבל בארבעים סאה - מיד עלתה לו טבילה, שנאמר (משלי כ"ח) ומודה ועזב רחם, ואומר (איכה ג') נשא לבבנו אל כפים אל אל בשמים.

ילקוט שמעוני יונה רמז תקנ

ויקראו אל אלקים בחזקה, מהו בחזקה, אר"ש בן חלפתא חציפא נצח לבישא כל שכן לטובו של עולם, ועמד מלך מכסא מלכותו וכו' (כדלעיל), והגביה יונקי שדים שלהם כלפי מעלה ואמר להקב"ה בבכי גדול עשה בשביל אלו שלא חטאו, ביום שלישי חזרו כלם מדרכם הרעה אפילו מציאה שאדם מצא בשדות ובכרמים בשווקים וברחובות החזירו לבעלים, ואפילו לבנים של גזל שבנו בפלטין של מלך סתרו הפלטין והחזירו הלבנים לבעליהם, וכל כרם וכרם שהיו בו שתי נטיעות או שני אילנות מן הגזל עקרום והחזירו לבעליהן, וכן בגד שהיו בו שתי פקעיות של גזל קרעו הבגד והחזירו עשו משפט וצדקה וכל עבירה שבידו מתודה ומקבל עליו דין תורה אם סקילה סקילה אם שרפה שרפה, ואפילו מכר אדם לחברו בית חורבה ומצא בו ממון וכו' כמעשה מלכא קציא (כתוב ברמז תשכ"ז). מה היה עושה הדיין בקש שטר של אותה חורבה ומצא ל"ה דורות ומצא יורש לאותו האיש שהטמין אותו ממון והחזירו לבעליו:

Jonah Preaching to the Ninevites
Gustave Doré (1832–1883)

רמב"ם הלכות תשובה פרק ב הלכה א
אי זו היא תשובה גמורה, זה שבא לידו דבר שעבר בו ואפשר בידו לעשותו ופירש ולא עשה מפני התשובה, לא מיראה ולא מכשולון כח, כיצד הרי שבא על אשה בעבירה ולאחר זמן נתייחד עמה והוא עומד באהבתו בה ובכח גופו ובמדינה שעבר בה ופירש ולא עבר זהו בעל תשובה גמורה, הוא ששלמה אמר וזכור את בוראיך בימי בחורותיך, ואם לא שב אלא בימי זקנותו ובעת שאי אפשר לו לעשות מה שהיה עושה אף על פי שאינה תשובה מעולה מועלת היא לו ובעל תשובה הוא, אפילו עבר כל ימיו ועשה תשובה ביום מיתתו ומת בתשובתו כל עונותיו נמחלין שנאמר עד אשר לא תחשך השמש והאור והירח והכוכבים ושב העבים אחר הגשם שהוא יום המיתה, מכלל שאם זכר בוראו ושב קודם שימות נסלח לו.

Rabbi Brovender's Shiur is sponsored by
Dr. Bernard & Robin Cohen, Milwaukee

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts,
or to sign-up to receive sources in advance.

Please note! This week, Thursday, September 20th
the shiur will take place at 7:30 PM
at its new location: **Ohel Nechama, 3 Chopin Street, Jerusalem**

גמר חתימה טובה